

Hezbollah toont in Syrië zijn ware gezicht

Voor Hezbollah gaat het in Syrië niet om een intern conflict, maar om de toekomst van het Midden-Oosten. Inmenging is voor de beweging een noodzakelijk maar kostbaar besluit.

Op een uur rijden van Beiroet ligt Mleeta. De naam vervult iedere aanhanger van Hezbollah met trots, en met reden. Het is hier, op de beboste heuveltop die verrijst achter dit dromerige Zuid-Libanese dorpje van steen en bougainville, dat de Partij van God in 1985 de strijd aanbod met de Israëlische bezetter. Vanuit handmatig gegraven bunkers en gebruikmakend van ezels waarop Scuds en wapens werden aangevoerd, gunden de strijders de vijand geen moment rust. Nadat Israël zich in 2000 eindelijk had teruggetrokken uit Libanon, besloot Hezbollah op deze plek een museum te bouwen. Het is zowel een eerbetoon aan het 'heroïsche verzet' als een boodschap aan het verdeelde Libanon: verenigt u en overwin!

Nu kan de bezoeker het allemaal zelf zien: de commandopost, de ondergrondse moskee, de verwoeste Israëlische Merkava-tank, video's waarop huilende Israëliërs zich ontfermen over hun doden, de graven van de martelaren.

In de omringende sjiitische dorpen hangen hun portretten in de middagzon nog steeds aan lantaarnpalen.

Sinds kort zijn er echter nieuwe gezichten bij gekomen. Zoals dat van Hussein Hamoud uit Kfar Milki, een goedlachse tiener met een getrimd baardje. Ook hij is een sjahid, een martelaar, al kwam hij niet om in de vrijheidstrijd tegen de zionisten, maar in buurland Syrië, waar hij tegen zijn Arabische broeders vocht om een meedogenloze dictator in het zadel te houden.

Volgens Hezbollah-leider Sayyed Hassan Nasrallah heeft de beweging echter geen keus. 'We zouden idioten zijn als we niets deden', zei hij op 25 mei tijdens de herdenking van de Israëlische terugtrekking. 'Syrië is onze ruggengraat in de strijd tegen Israël. Hoe kan het verzet nu met zijn armen over elkaar blijven zitten als zijn ruggengraat wordt gebroken?'

Voor Nasrallah gaat het in Syrië niet om een intern conflict, maar om de toekomst van het Midden-Oosten.

De situatie in Syrië is inderdaad al lang niet meer vergelijkbaar met die van maart 2011, toen scholieren in de stad Deraa 'Het volk wil de val van het regime' op een muur kalkten, waarop de veiligheidsdienst hen afvoerde naar de martelkamer. Na een halfjaar veranderden de vreedzame demonstraties echter in een gewapende opstand. Nu foltert, moordt, verkracht en zuivert de oppositie er even lustig op los als het regime van Assad.

Bovendien is Syrië een arena geworden waar regionale en internationale machten elkaar de maat nemen. Het resultaat is een orwelliaans proces van oorlogsvoering waarin rauwe belangen worden verpakt in diplomatieke 'doublethink'. Zo definiëren westerse politici de situatie nog altijd als een volksoptand tegen president Assad, waarbij



ILLUSTRATIE: MAX KISMAN

Strijdtoneel
Syrië is een arena waar regionale en internationale machten elkaar de maat nemen

Hezbollah
Beweging vormt de economische basis voor massa's sjiieten in Libanon

diens vertrek de panacee is voor een democratische toekomst. Dat een nog bloediger strijd tussen sekten waarschijnlijk is, wordt opzettelijk genegeerd.

In feite zien de Verenigde Staten, Europa en hun Arabische bondgenoten de Syrische revolutie als een gouden kans zich te ontdoen van Assad. Met hem zal ook de Iraanse invloed in dit deel van het Midden-Oosten gebroken worden. Hoe valt anders te verklaren dat Saoedi-Arabië steun verleent aan de Syrian National Coalition, die oppositie voert voor een democratisch Syrië, terwijl de Saoedische monarchie in eigen land ontluikende burgerrechtenbewegingen juist met man en macht onderdrukt?

In Beiroet legde een Hezbollah-sympathisant me uit dat er een 'Amerikaans, zionistisch en radicaal-soennitisch complot' bestaat om af te rekenen met de 'As van het Verzet', zoals de alliantie tussen

Iran, Syrië en Hezbollah wordt genoemd. Toen ik hem vroeg dat even te vertalen, zei hij: 'De VS, Israël en Saoedi-Arabië willen een gematigd regime installeren in Damascus. Dat zal vrede met Israël nastreven en tegelijkertijd Hezbollah willen ontwapenen. De oorlog komt op ons af.'

Hezbollah beschouwt een pro-westers regime in Damascus als een dodelijke bedreiging. Zeker is dat een dergelijk regime van soennitische signatuur zal zijn en vijandig zal staan tegenover het sjiitische Hezbollah, alleen al vanwege diens huidige steun aan Assad. Hezbollah zal zich in Libanon van alle kanten omringd weten door louter vijanden — Israël in het zuiden, Syrië in het westen — terwijl ook de soennieten in Beiroet, Tripoli en Sidon met hen nog wat rekeningen te vereffenen hebben.

Nu worden Hezbollah's wapens nog

aangevoerd vanuit Iran, via Syrië. Dat wordt heel wat lastiger als de Syrische landsgrenzen dadelijk gesloten blijven. Formeel zegt Hezbollah zijn wapens nodig te hebben voor de strijd tegen Israël. Maar je kunt je afvragen welke betekenis het verzet nog heeft als de vijand zich dertien jaar geleden al heeft teruggetrokken achter de internationale grens. Wat rechtvaardigt dat Hezbollah als enige Libanese beweging blijft vasthouden aan haar eigen wapens?

Stel deze vraag aan een Hezbollah-leider en je krijgt een langdradig exposé over de Amerikaans-zionistische kuiperijen die voor Libanon nog in het verschiet liggen. Het ware antwoord luidt dat Hezbollah de ultieme beschermer van de Libanese sjiieten is. De beweging heeft de van oudsher vertrapte sjiieten eer en waardigheid gegeven vanwege hun rol in het verzet. Nu dwingen hun wapens ontzag af: geen politiek besluit is in Libanon nog mogelijk zonder Hezbollah's instemming.

Hezbollah is geen gewone verzetsbeweging maar de economische basis voor honderdduizenden sjiieten. Dankzij de 800 miljoen dollar die Hezbollah elk jaar ontvangt van Iran, genieten zij onderwijs, sociale dienstverlening en infrastructuur van een kwaliteit die de Libanese overheid hun nooit zal kunnen bieden. Ondernemers en studenten die bij Libanese banken vergeefs aankloppen voor microkredieten en beurzen, vinden bij Hezbollah wel gehoor.

Nasrallah's retoriek over buitenlandse complotten is zijn versie van doublethink. In Syrië vecht zijn beweging in de eerste plaats ter bescherming van de eigen sjiieten en hun verworvenheden. Hezbollah koestert — terecht — geen enkele illusie ten aanzien van de Syrische oppositie en dier westerse broedheren. Toen soennitische rebellen op 11 juni het sjiitische dorpje Hatla in Oost-Syrië 'bevrijdden', waarbij ze juichend zestig 'afvalligen' afslachtten, reageerde het Amerikaanse State Department lachend: niet netjes, maar ach, de omstandigheden waren ook onduidelijk.

Bezien vanuit Hezbollah is militair inmenging in Syrië een noodzakelijk maar kostbaar besluit. Het ooit zo gevierde 'nationale verzet' toont nu zijn lelijke sektarische gezicht. Hezbollah's rol in Syrië zet in Libanon oude vetes op scherp. Het Westen moet echter niet de illusie koesteren dat Hezbollah's aanhangers zich tegen hun leiders zullen keren nu hun zonen uit Syrië terugkeren in lijkzakken. Integendeel, de Libanese sjiieten begraven hun martelaren ingetogen. Hun portretten worden naast die van hun voorgangers gehangen. Ooit zullen ze in Mleeta worden geëerd met een eigen monument.

Leo Kwart is arabist en adviseur voor bedrijven die opereren in het Midden-Oosten.

